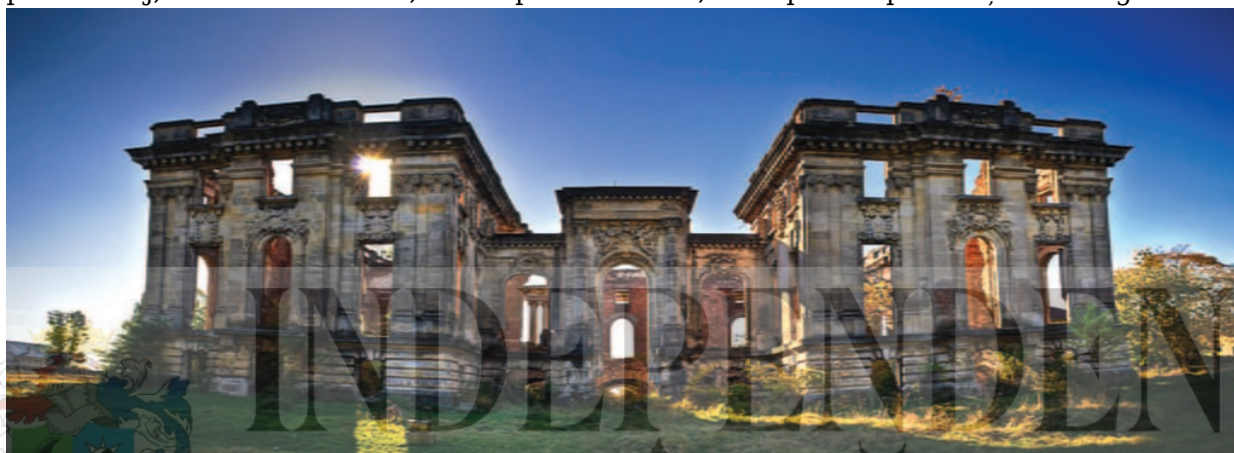

Continuăm excursia noastră imaginară prin locurile unde se mai găsesc rămășițe ale unor castele strălucitoare de altădată, lăsate iresponsabil în paragină, dar cu siguranță, pândite de rechinii imobiliari pentru a le cumpăra la prețuri derizorii, spre a face acolo așezăminte private pentru satisfacerea plăcerilor vizitatorilor, aducătoare de frumoase sume de bani proprietarilor.

Pentru început, vom merge la Sâmbăta de Jos, județul Brașov, la **castelul Brukenthal** (fratele, iar după unele surse, vărul celebrului guvernator al Transilvaniei, Samuel von Brukenthal, care dă și numele cunoscutului muzeu din Sibiu), situat aproape de Mănăstirea Brâncoveanu din Țara Făgărașului. Castelul din Sâmbăta de Jos a fost construit de contele Josef von Brukenthal pe un teren de 1.700 ha, dăruit de împărăteasa Austriei Maria Tereza, despre care legenda spune că, între ei ar fi existat o relație pasională. Construit în stil baroc, cu ziduri groase de peste un metru înălțime, cu 35 de încăperi, în interiorul lui au fost puse obiecte de valoare, mobilier scump, tablouri, cărți vechi, sobe de ceramică, parchet de stejar, fațadele decorate cu ornamente elegante, iar la primul etaj, un balcon deschis, având per ansamblu, un aspect impozant și de bun gust.

Aici, pe terenul din jur, în anul 1920, familia Brukenthal a amenajat o herghelie de cai de rasă, unică în lume, care, din fericire, s-a păstrat până în zilele noastre. În schimb, castelul, confiscat după cel de-al Doilea Război Mondial de noul regim politic, a intrat într-un proces dramatic de degradare. În 1949 a suferit un incendiu care a afectat grav acoperișul și pereții, au fost distruse și furate numeroase bunuri, iar noii proprietari (comuniști), l-au transformat în sediu administrativ al hergheliei, intrat și el în patrimoniul statului.

Ulterior, castelul cu tot ce-l înconjoară a trecut în proprietatea Regiei Pădurilor, actualmente Romsilva, care și după Revoluție, invocând lipsa fondurilor necesare, nu l-a restaurat și renovat, rămânând în paragină, degradându-se pe zice trece. Din această cauză, nu poate fi vizitat de turiști. Doar herghelia de cai lipițani, pur-sânge, de mare valoare, a rămas în picioare, funcțională, putând fi vizitată și folosită pentru evenimente ecvestre.

Castelul Cantacuzino de la Florești, județul Prahova, numit și Micul Trianon, a fost construit în 1911 de Gheorghe Grigore Cantacuzino zis Nababul (1832-1913), unul din cei mai bogați oameni ai României (fost primar al Capitalei și primministru), mare iubitor de artă și cultură (proprietar și al palatelor Cantacuzino din București, care, astăzi găzduiește Muzeul George Enescu și al celui de la Bușteni, din cartierul Zamora). Castelul era o bijuterie de arhitectura construit de reputatul arhitect Ion Berindey, în stil francez, combinație de neoclasicism și rococo, asemănător celebrului palat de la Versailles, care, după moartea neașteptată (un TBC galopant), a rămas moștenire fiului acestuia Mihail Cantacuzino, căsătorit cu prințesa Maria Rosetti Tescanu zisă Maruca (viitoarea soție a compozitorului George Enescu), moștenitoarea de drept a întregii averi a familiei Nababului (pe care, după 1945 a donat-o statului român cu condiția de a face acolo așezăminte de sănătate și culturale).

Edificiul a fost clădit pe trei nivele, cu coloane impozante, amintind de cele grecești, înconjurat de o splendidă grădină (parc) amenajată de un renumit peisagist francez, pe care Maruca Cantacuzino-Enescu, născută Rosetti, o denumea un paradis terestru, întregul domeniul având peste 1.500 ha. În timpul războiului, încăperile castelului au fost folosite drept spital de campanie pentru răniți, având și încălzire centrală (o raritate la acea vreme). După venirea la putere a comuniștilor, respectând dorința urmașilor familiei proprietare, castelul a fost transformat în spital TBC (la fel ca și cel de pe Zamora, ca o coincidență că, Nababul a murit de această boală necruțătoare, fără leac în acele timpuri), având această destinație până după Revoluția din decembrie 1989. Clădirea a suferit avarii atât la cutremurul din 1940 cât și la cel din 1977, dar fiind solid construită, a rămas în picioare, putând fi utilizată în continuare drept așezământ medical.

După Revoluție, autoritățile române nu am mai investit bani pentru restaurarea și repararea castelului, care, s-a degradat treptat, ele preferând ca, după 2000, să-l vândă unor proprietari privați, care nu se știe ce intenționează să facă în continuare cu acesta. În prezent, castelul este în stare deplorabilă, de ruină, așteptând vremuri mai bune.

Castelul Roșu Cantacuzino-Paşcanu-Waldenburg din comuna Hemeiuș, sat Lilieci, județul Bacău este situat la aproximativ 15 km de municipiul reședință de județ, pe drumul spre Buhuși, în superbul parc dendrologic Hemeiuș, în suprafață de 4.5 ha, amenajat de peisagistul german Cristian Adolf, în anul 1880.

Castelul Roșu a fost construit între anii 1860-1866 de familiile boierești Grigore Cantacuzino și Costache Pașcanu, pe moșia acestuia din urmă (fost dregător al Moldovei), mai târziu intrând în proprietatea familiei Waldenburg. Construit din gresie și cărămidă aparentă de culoare roșie, de unde vine și denumirea de Castelul Roșu, într-o combinație de stiluri gotic, baroc, venețian și brâncovenesc, pe trei nivele, cu un turn rotund, crenelat, un fonton pe fațada principală, două coloane la intrarea laterală și un balcon executat cu model dantelat, a fost decorat și ornat pe interior cu lucruri de mare valoare. După Primul Război Mondial, castelul a fost preluat de statul român unitar, și dat dat în administrare Ocolului Silvic local.

După naționalizarea din perioada comunistă, castelul și parcul aferent au trecut în proprietatea statului, respectiv a Sectorului Național de Cercetare și Amenajări Silvice. Clădirea a suferit avarii în urma seismelor din 1977 și 1990, degradându-se parțial. După Revoluția din 1989, Castelul Roșu, aparținând și în prezent Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice, din lipsă de fonduri, nu a mai fost renovat și restaurat, fiind închis vizitatorilor, ferestrele fiindu-i acoperite cu placaje, ceea ce-i dă un aer de șantier neterminat. În prezent, o parte din încăperile sale sunt folosite doar pentru activități de serviciu în domeniul cercetărilor silvice, putând fi vizitat numai frumosul parc dendrologic din proximitate (despre care am vorbit într-un număr anterior al publicației noastre).

Castelul Pleșa din Obârșia de Câmp, județul Mehedinți, situat la 65 km de municipiul Drobeta Turnu-Severin, a fost construit în stil neoclasic de boierul oltean Gheorghe Pleșa, în anul 1892. Legenda locului spune că Gheorghe Pleșa era îndrăgostit de o tânără franțuzoaică foarte frumoasă, motiv pentru care, a decorat castelul său în genul celor de pe Valea Loarei, cu fântână arteziană în fața intrării și cu obiecte cumpărate din Franța și Italia. În interior, au fost pictați pereții și așezate bunuri de mare valoare, bibelouri, tablouri, oglinzi venețiene etc.

După al Doilea Război Mondial în 1948, castelul a fost confiscat de statul totalitar și jefuit de obiectele valoroase din interior. În perioada comunistă, a fost folosit ca sediu de S.M.T. și pentru cazarea muncitorilor și militarilor aduși în zonă pentru muncile agricole. În acest timp, castelul s-a degradat considerabil, tavanele au început să se dărâme, zidurile și pereții s-au scrojit, iar sobele din teracotă, ornamentele și decorațiunile au dispărut, clădirea ajungând într-o stare jalnică. Boierul Pleșa a murit la Paris în anii '60, singur (iubita franțuzoaică l-a părăsit), neavând urmași sau alți moștenitori. După Revoluția din decembrie 1989, ce a mai rămas din castel nu a fost revendicat de nimeni, astfel că rămășițele (ruinele) acestuia au rămas în proprietatea statului român, care însă, nu s-a preocupat de restaurarea și de punerea lui în valoare.

Ca și în alte situații asemănătoare, castelul, sau mai exact ruinele acestuia, au stârnit în anii 2000, interesul unor oameni de afaceri, dornici să exploateze farmecul zonei, fiind concesionat mai întâi unui investitor străin (belgian), care s-a angajat să-l restaureze și să construiască un teren de golf pe spațiul din jur. Nu și-a îndeplinit obligațiile asumate și contractul a fost reziliat, imobilul continuând să se degradeze pe zi ce trece.

Ulterior, au apărut și alți amatori, printre care și primarul comunei învecinate, Dârvari, dar nici această inițiativă nu s-a concretizat, castelul rămânând în paragină iar terenul aferent folosit ca izlaz comunal. În prezent, ruina dezamăgitoare a fost concesionată pe 49 de ani unui alt investitor privat, în așteptarea restaurării și redării lui circuitului turistic și cultural. Ca și multe alte castele de acest fel, așteaptă vremuri mai bune, în care, autoritățile oficiale să se implice activ și cu bună credință, iar împreună cu iubitorii de istorie și de frumos, să le transforme în obiective cultural-turistice de interes național și internațional, la îndemâna celor care doresc să le viziteze și utilizeze în scop rațional și de bun simț, nu să constituie atracție pentru profitori și sursă generoasă de bani pentru activități dubioase sau imorale.

Ghid montan - Claudiu Sfetcu